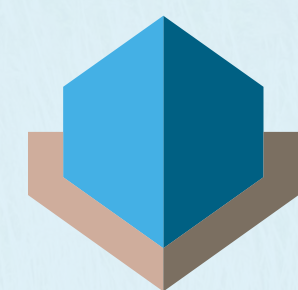

Publieksverslag 2023

Bodembeheer
Nederland

Welkom

De bodem en alles wat daaronder zit, is letterlijk 'onze' basis voor alles wat we doen. Dat wordt gelukkig steeds meer onderkend. Water en bodem zijn sturende factoren geworden voor de inrichting en het gebruik van onze leefomgeving. Deze opgave vraagt onder andere om een schone bodem en schoon grondwater. Het is de taak van Bodembeheer Nederland om dit te verzorgen.

Bodembeheer Nederland helpt overheden en bedrijfsleven bij het oplossen van problemen met bodemverontreiniging. Als stichting nemen wij de verantwoordelijkheden over voor het saneren en beheren van verontreinigde terreinen. Wij zorgen voor de controles en het beheer van verontreinigde locaties. Indien nodig doen wij dit eeuwigdurend en/of nemen wij de financiële verplichtingen en risico's over, zodat maatschappelijke ontwikkelingen zoals woningbouw door kunnen gaan. Wij helpen bij het ontwikkelen van locaties waar bodemverontreiniging het knelpunt vormt. Daarmee dragen we bij aan de ambities om ons relatief geringe grondgebied zo efficiënt mogelijk te gebruiken.

Wij richten ons op continuïteit en op de lange termijn. We zijn een nazorgorganisatie zonder winstoogmerk. Vanuit onze verantwoordelijkheid nemen wij de rol aan van regisseur en zorgen wij samen met deskundige ketenpartners voor de efficiënte uitvoering van de bodemsanering of van de nazorg en het beheer.

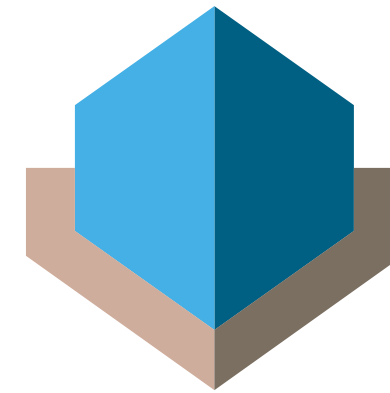
Meerdere organisaties

Bodembeheer Nederland bundelt de taken van verschillende organisaties. Zo is in 2016 Nazorg Bodem overgenomen, en is de stichting in april 2017 met Bodemcentrum gefuseerd. Sinds 2018 biedt Bodembeheer Nederland onderdak aan Subat.

Interactieve pdf

Deze interactieve pdf biedt u het Publieksverslag 2023 aan. Met deze vorm verwachten we een breed publiek op een toegankelijke wijze te informeren over onze werkzaamheden.

Voor meer informatie over het Bestuursverslag en de Jaarrekening kunt u **contact** opnemen met Bodembeheer Nederland.

Bodembeheer Nederland

De laatste tien jaar is in Nederland hard gewerkt aan het afronden van de bodemsaneringsoperatie. Daardoor zijn veel locaties aangepakt waar bij het bestaande gebruik sprake was van risico's voor mens en milieu, zogenaamde 'spoedlocaties'. Dat betekent nog niet dat de bodemsanering 'af' is. Een bodemverontreiniging die bij het huidig gebruik geen kwaad kan, hoeft nu immers nog niet gesaneerd te worden. Een wijziging in gebruik of bestemming kan echter wel aanleiding geven om de bodem te moeten saneren. Bovendien zijn we ons bewust geworden van de risico's die allerlei 'nieuwe' stoffen met zich meebrengen. Denk aan PFAS of aan het dumpen van (afval)stoffen afkomstig van de productie van drugs.

Met onze maatschappelijke opgaven en ambities blijft bodemsanering noodzakelijk. Vaak is deze opgave lastig en complex. Voor veel bedrijven en organisaties is dit een eenmalige, kostbare en risicovolle opgave. Wij bieden hierin de helpende hand door alle wettelijke verplichtingen, de organisatie van het uitvoeringsproces en de financiële risico's over te nemen. Wij schakelen gekwalificeerde adviesbureaus en aannemers in voor de noodzakelijke sanering en nazorg van verontreinigde terreinen en wij garanderen een succesvolle sanering.

Stimuleringsregelingen

Er zijn diverse financiële regelingen om te stimuleren dat verontreinigde terreinen worden gesaneerd. De basis voor deze regelingen is te vinden in het Besluit (en de regeling) 'Financiële bepalingen bodemsanering 2005'.

Bodembeheer Nederland verzorgt twee stimuleringsregelingen. Wij verstrekken bijdragen in het kader van de '**Bedrijvenregeling**' en in het kader van 'Cofinanciering', een stimuleringsregeling voor ernstige gevallen van bodemverontreiniging die zijn ontstaan vóór 1987. Beide regelingen lopen ten einde. Nieuwe aanvragen voor subsidie kunnen tot 1-1-2025 worden gedaan onder de voorwaarde dat het saneringsplan of de BUS-melding voor 1-1-2024 was ingediend bij het bevoegd gezag. Bodembeheer Nederland beoordeelt de aanvraag en doet een toezegging voor een maximale bijdrage. Vervolgens moet de sanering voor 2030 zijn afgerond. Tot dan kan Bodembeheer Nederland de gedane toezeggingen afhandelen.

Saneringen

Is op uw bedrijfslocatie een bodemverontreiniging aanwezig en wilt u saneren, maar u ziet op tegen de organisatie of u wilt af van de risico's? Wij leggen graag uit wat wij voor u kunnen doen.

[Lees meer over Saneringen >](#)

Subsidie bij bodemsanering

Bent u eigenaar van een (voormalig) bedrijfsterrein en wilt u een bodemverontreiniging laten saneren? Bodembeheer Nederland kan voor u nagaan of u nog in aanmerking komt voor een subsidie.

[Lees meer over Subsidies >](#)

Let op: er is haast geboden.

De subsidieregeling loopt af. Alleen als u voor 1-1-2024 een saneringsplan of BUS-melding heeft ingediend bij het bevoegd gezag, kan u nog subsidie aanvragen. Deze aanvraag moet voor 1-1-2025 bij ons zijn ingediend!

Nazorg

Een verontreinigde locatie hoeft niet altijd volledig te worden gesaneerd. Het kan voldoende zijn als er een veilige en beheersbare situatie wordt bereikt. Dat betekent dat een bestaande situatie beheerd en gemonitord moet worden, en in sommige gevallen dat aanvullende maatregelen moeten worden getroffen. Bodembeheer Nederland is er om u te ontzorgen. Wij kunnen de nazorgverplichtingen van u overnemen, maar u

ook adviseren over de mogelijkheden voor het verminderen van nazorg:

[Lees meer over Nazorg >](#)

Afgeven van vrijwaring

Wanneer u te maken heeft met een verontreiniging in de bodem van uw (bedrijfs)locatie, maar u kunt of wilt nu niet saneren, dan kan dat bij verkoop soms een probleem vormen. Het kan zo maar zijn dat de koper niet de verantwoordelijkheid voor een toekomstige bodemsanering wil overnemen. Dat levert voor de koper immers niet alleen gedoe op, maar ook onduidelijke risico's. De toekomstige kosten in de verkoopprijs verdisconteren is soms een oplossing, maar niet altijd. Bij een bodemsanering zijn financiële risico's immers substantieel, en het is maar de vraag of uw koper die risico's wil nemen. Bodembeheer Nederland kan deze risico's goed inschatten en deze spreiden, omdat zij een groot aantal saneringen uitvoert. Tegen betaling van een afkoopsom kunnen wij u een vrijwaring geven waardoor u, of de koper, als terreineigenaar niet langer aansprakelijk bent. Wij worden het aanspreekpunt als het gaat om de te saneren of te beheren verontreiniging.

[Lees meer over Vrijwaring >](#)

Terugblik op 2023

Financiële bijdragen bij bodemsanering en afgekochte projecten

Dit jaar is voor 188 specifieke locaties gevraagd naar de mogelijkheden voor een financiële bijdrage bij bodemsanering. Voor 17 locaties is een 'bijdrage achteraf' toegezegd. Bodembeheer Nederland heeft in dit jaar 8 projecten afgekocht met een totale omvang van € 15,8 mln. Daarbij is voor een bedrag van € 5,3 mln. gebruik gemaakt van een financiële bijdrage.

Eind 2023 hadden wij in onze portefeuille 73 afgekochte projecten waar publieke of private verantwoordelijkheden zijn overgenomen. Bij een deel van deze projecten zijn geen sanerings- of monitoringsactiviteiten meer voorzien. Van 20 locaties en 7 bevoegde gezagen hebben wij locaties in portefeuille waarvan de saneringsverplichting bij het bevoegd gezag lag. Van deze locaties hebben wij de bodemsanering of de nazorg en het beheer overgenomen.

Een greep uit een aantal [bijzondere projecten](#) >

Bodembreed Academie

Afgelopen jaar is Bodembreed Academie verder gegroeid. Bodembeheer Nederland is dit digitale leerplatform gestart in samenwerking met SIKB en KOBO-HO. Doel van het platform is om algemene en specifieke kennis over bodem en ondergrond te delen met professionals en geïnteresseerden. In 2023 zijn circa 20 leermodules aan het platform toegevoegd. Variërend van algemene modules voor geïnteresseerden, zoals 'introductie zeer zorgwekkende stoffen' tot meer gespecialiseerde modules gericht op kennisverbreding bij professionals in het werkveld. Een voorbeeld hiervan is 'Flux: toepassen en meten bij bodemonderzoek en sanering'.

Eind 2023 waren 86 leermodules beschikbaar en had het platform bijna 1200 gebruikers. Bodembreed Academie geniet steeds meer bekendheid.

Een groot deel van de leermodules zal altijd gratis toegankelijk blijven. Om Bodembreed Academie een duurzame toekomst te geven zullen we in 2025 wel abonnementsvormen introduceren voor specifieke modules.

Vakblad 'Bodem'

Onder de naam van Bodembreed Academie heeft Bodembeheer Nederland het uitgeverijchap van het vakblad 'Bodem' overgenomen van Wolters Kluwer. Dit gerenommeerde vakblad is een uitstekende aanvulling

voor de Bodembreed Academie. Beiden richten zich op het bundelen en delen van kennis over de bodem en de ondergrond. Het is een logische stap die past bij de operationele praktijkkennis en uitvoeringservaring van Bodembeheer Nederland en voor de uitbouw van de Bodembreed Academie.

Toekomstverkenning

In 2023 heeft Rebel op ons verzoek een toekomstverkenning uitgewerkt. Deze bestond uit een analyse van het huidige bodemwerkveld, de relevante maatschappelijke ontwikkelingen en van huidige kenmerken van onze organisatie. Deze analyse is door Rebel aangevuld met de resultaten van interviews met diverse stakeholdergroepen. De verkenning geeft aan dat Bodembeheer

Nederland een sterke positie heeft bij het overnemen van sanerings- en nazorgverplichtingen. Stakeholders geven aan dat Bodembeheer Nederland haar kennis en kunde kan gebruiken om nieuwe saneringsopgaven als PFAS en drugserelateerde verontreinigingen aan te pakken. Daarnaast zal de nadruk moeten liggen op het stimuleren, ontwikkelen en toepassen van duurzame en (meer) natuurlijke saneringstechnieken. Hierbij heeft het de voorkeur om deze innovaties te testen en toe te passen in onze eigen projecten en locaties.

Bestuurswisseling

Op verzoek van de directeur-bestuurder van Bodembeheer Nederland, Henri Schouten, heeft de raad van toezicht succesvol gezocht naar een vervanger. Begin 2024 is Martijn van Houten als nieuwe directeur-bestuurder aangesteld.

Raad van toezicht

Door het expireren van de zittingstermijn is de voorzitter van de raad van toezicht, Bruno van Dunné, in 2023 uit de raad getreden. Uit de zittende leden is David van den Burg als nieuwe voorzitter benoemd.

Bijzondere projecten

Al onze projecten vinden we bijzonder. Van het ontgraven van een kleine oliespot in Bommel tot het langjarig monitoren van een oplosmiddelenverontreiniging in Den Haag. Soms zijn ze bijzonder vanwege de verontreinigingssituatie of de saneringstechniek. Vaak zijn ze bijzonder vanwege het verhaal achter het project. Het verhaal van onze klanten, van hun bedrijf, geschiedenis, hun trots en van de zorgen. Wij worden blij als we succesvol die zorgen kunnen wegnemen en oplossingen kunnen bieden.

Vlisco Netherlands BV - Helmond

Al bijna twee eeuwen maakt Vlisco zeer bijzondere gebatikte stoffen van topkwaliteit. Het verven en bedrukken van de doeken heeft in het verleden echter een omvangrijke bodemverontreiniging veroorzaakt. Beheersing van deze verontreiniging vindt plaats met een zogenaamd bioscherm. Bodembeheer Nederland heeft de verplichtingen voor deze verontreiniging overgenomen en is nu verantwoordelijk voor een succesvolle uitvoering van de sanering. In lijn met het de landelijke ontwikkelingen rond toekomstbestendige nazorg, kiest Bodembeheer Nederland voor de aanpak van de verontreinigingskern. Met een mix van in-situ technieken wordt de bron aangepakt en de verdere nalevering van verontreiniging naar de grondwaterpluim voorkomen.

Bron: Eindhovens Dagblad

Stortplaats IJsseldijk - Westervoort

Langs de IJssel in de plaats Westervoort, nabij Arnhem, ligt de stortplaats IJsseldijk. In het verleden zijn de aanwezige kleiputten van de baksteenindustrie gevuld met huisvuil, bedrijfsafval en verontreinigde grond. In de jaren negentig van de vorige eeuw is de stortplaats voorzien van een afdeklaag met schone grond. Natuurmonumenten is eigenaar van de locatie en heeft deze ontwikkeld tot een natuurgebied. Provincie Gelderland was verantwoordelijk voor de eeuwigdurende nazorg. Deze verplichting is overgenomen door Bodembeheer Nederland.

Bedrijventerrein - Doetinchem

De gemeente Doetinchem heeft op een aantal locaties vastgesteld dat de bodem verontreinigd is met PFAS. Een van deze locaties is een bedrijventerrein dat door de eigenaar was verhuurd voor de opslag van resten blusschuim. Na faillissement van de huurder hebben de eigenaar, de gemeente Doetinchem, de provincie Gelderland en Bodembeheer Nederland gezamenlijk een oplossing gevonden voor de sanering van deze PFAS-verontreinigingen in het grondwater. Voor de sanering van PFAS uit het grondwater heeft Bodembeheer Nederland de verantwoordelijkheid op zich genomen.

Bron: Google Earth

Havenkade - 's-Gravenmoer

Het verduurzamen van hout ging in het verleden vaak gepaard met een forse bodemverontreiniging. Zo ook op dit terrein, waar Dura Vermeer al in 2010 een omvangrijke bodemsanering heeft uitgevoerd om het terrein te kunnen transformeren naar een woonwijk. Niet alle verontreiniging kon toen worden verwijderd. Op het terrein is een leeflaag aangebracht en stroomafwaarts is een bentonietscherm aangebracht tot 35 m diepte. Om verspreiding van de resterende grondwaterverontreiniging tegen te gaan wordt aan beide zijden van het scherm grondwater opgepompt en gezuiverd. De locatie is een proeflocatie geweest binnen het onderzoeksproject RESANAT om te kijken of nieuwe 'nature based' technieken gevonden kunnen worden om de beheersing duurzamer en meer toekomstbestendig te maken. De verantwoordelijkheid voor de langjarige nazorg is nu overgenomen door Bodembeheer Nederland. De komende jaren zal verder worden gezocht naar het inzetten van innovatieve, 'nature based' technieken.

Facts & figures 2023

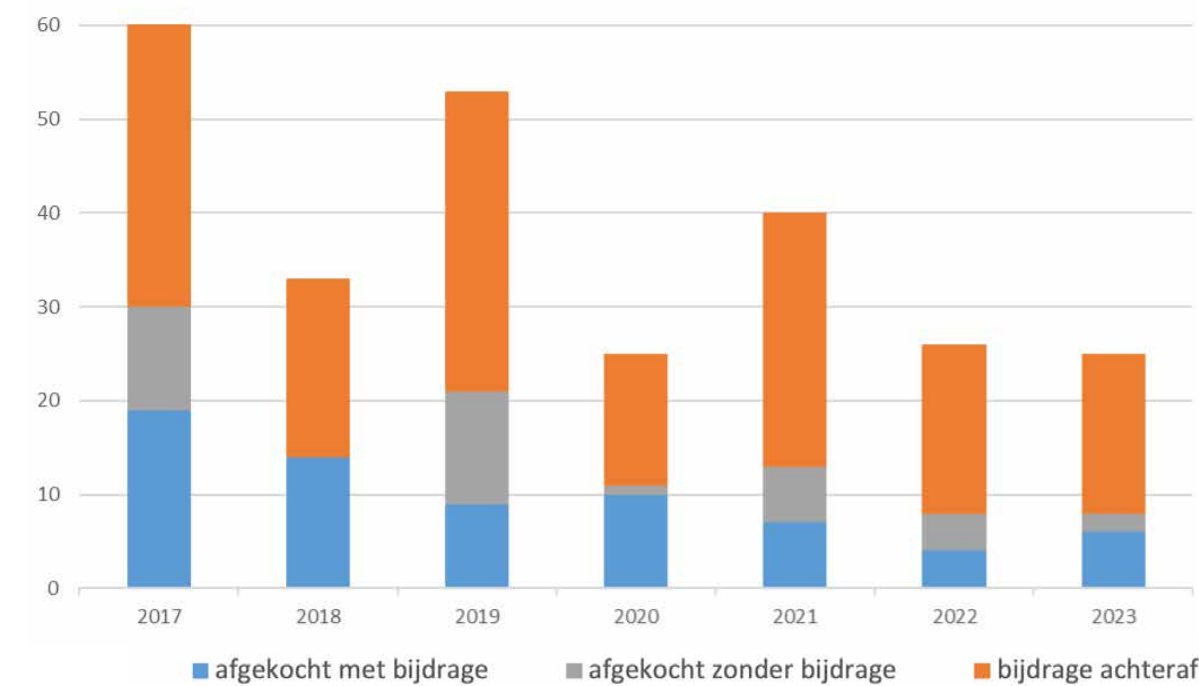
De organisatie van Bodembeheer Nederland zag er in 2023 als volgt uit:

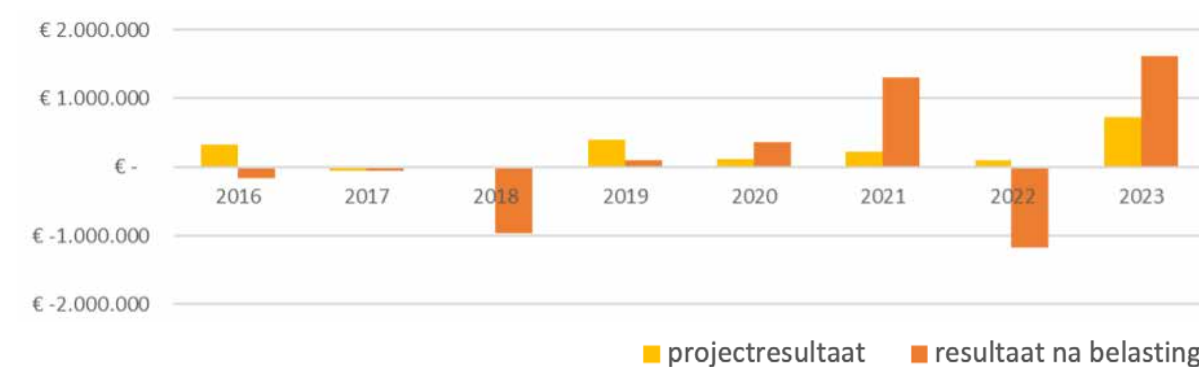
Personeelsoverzicht

Ultimo 2023 had Bodembeheer Nederland zes medewerkers in vaste dienst (5,2 fte). Zes medewerkers zijn ingehuurd voor 2,3 fte. De directie van Bodembeheer Nederland wordt gevoerd door één directeur-bestuurder. Deze wordt benoemd door de raad van toezicht. De raad van toezicht bestond in 2023 uit vier leden.

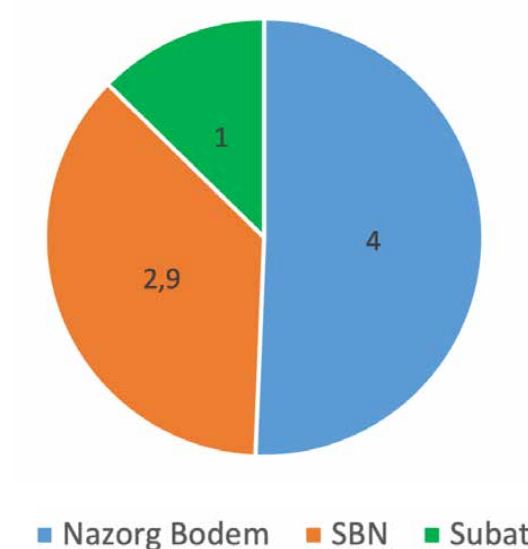
Aantal afgekochte saneringen en bijdragen achteraf

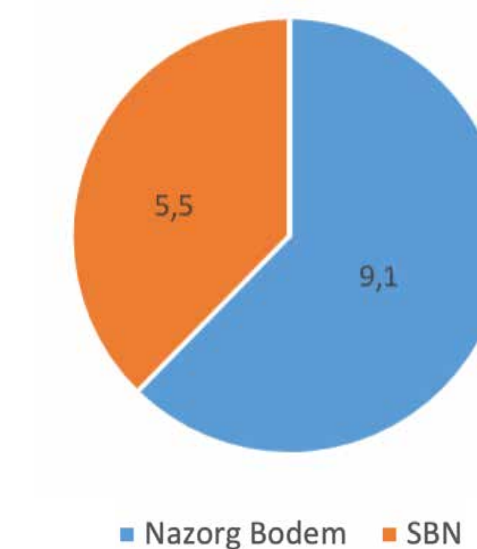
Groepsresultaten

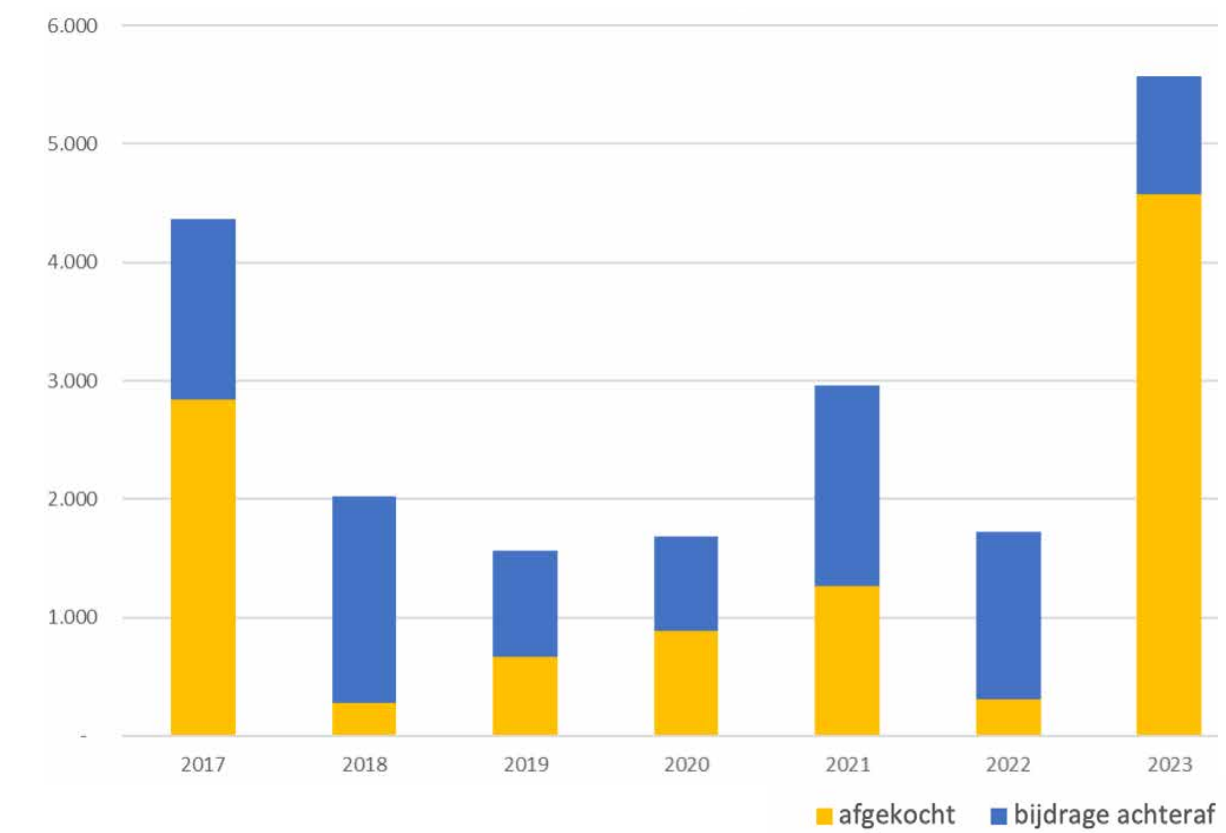
Groepsvermogen : 7,9 mln

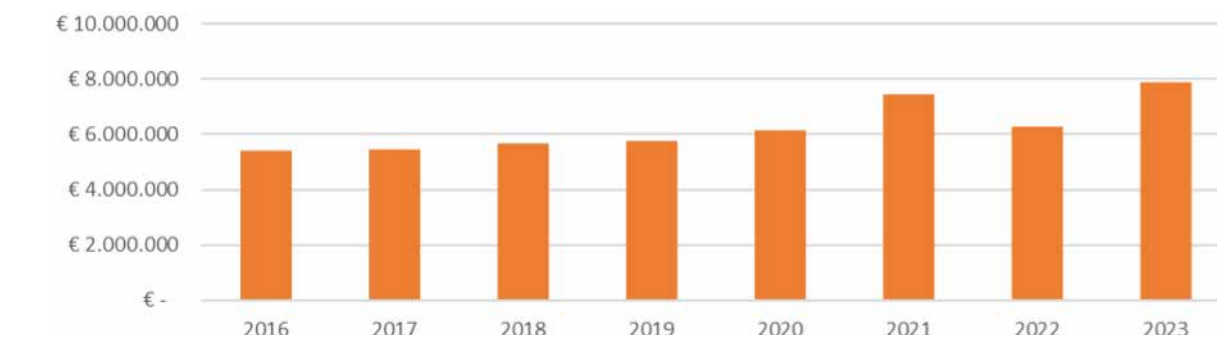
Nazorgverplichtingen: 14,6 mln

Verleende financiële bijdragen (k€)

Groepsvermogen

In 2023 heeft Bodembeheer Nederland acht projecten afgekocht, waarvan twee zonder een financiële bijdrage vanuit de bedrijvenregeling of cofinanciering. Dit is vergelijkbaar met 2022. De projecten zijn echter belangrijk groter dan in 2022. De verleende bijdragen voor deze projecten zijn daarom ook substantieel hoger en bedragen in totaal € 4,5 mln.

Het aantal toezeggingen voor een bijdrage achteraf ligt eveneens op het niveau van in 2022. De toezegging bedroegen gemiddeld € 50.300,= per sanering.

Het totale financieel resultaat over de gehele organisatie was in 2023 relatief hoog: het geconsolideerd resultaat voor belasting bedroeg bijna € 1,8 mln, waarvan € 0,7 mln. resultaat op afgesloten projecten. Daarmee is het negatieve resultaat over 2022 ruim goedge maakt. Het eigen vermogen van de groep is daarmee gestegen naar € 7,9 mln.

De grote wisselingen in het resultaat worden veroorzaakt door het resultaat op het beheerde nazorgvermogen en is daarmee inherent aan het zijn van een nazorgorganisatie. In korte perioden kan een verlies optreden op het vermogensbeheer, op lange termijn is het geprognostiseerde resultaat voldoende om te kunnen blijven voldoen aan de nazorgverplichtingen.

Organisatie in ontwikkeling

Bij de oprichting kreeg Bodembeheer Nederland de volgende missie mee: een organisatie die zonder winst oogmerk op een betrouwbare en deskundige manier voor bedrijven en overheden de zorg wegneemt voor de sanering of het beheer van grond- en grondwater-verontreiniging en die helpt bij het ontwikkelen van locaties waar bodemverontreiniging het knelpunt vormt.

Deze missie kreeg onder meer vorm doordat bedrijven via Bodembeheer Nederland hulp kregen bij de financiering van hun bodemsanering. De Bedrijvenregeling en de Cofinancieringsregeling gaan op termijn stoppen en dat betekent dat wij ook moeten nadenken over andere activiteiten. In 2023 zijn wij gestart met het maken van een toekomstverkenning. Deze verkenning wordt door ons de komende jaren verder uitgewerkt.

Werken aan toekomstige rol

Wij volgen de maatschappelijke ontwikkelingen nauwgezet en oriënteren ons op onze toekomstige rol in het werkveld van bodem en ondergrond. Enkele actuele ontwikkelingen voor 2024 zijn:

- De start van Martijn van Houten als nieuwe directeur-bestuurder van onze stichting en de onderliggende entiteiten;
- De inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024. De bodem en ondergrond worden daarin meer beschouwd als onderdeel van de fysieke leefomgeving, in samenhang met andere belangen. De aandacht voor bodem en ondergrond verschuift van bodemverontreiniging naar maatschappelijke opgaven als energie, klimaat, (voedsel) veiligheid, circulariteit, woningbouw. Ook zijn de 'bodem'-bevoegdheden verder gedecentraliseerd. Wij constateren dat dit leidt versnippering, waarmee het lastiger wordt om kennis en praktijkervaringen te behouden.
- Het aantal ervaren bodemdeskundigen loopt terug. Wel zien wij een toename van jonge en enthousiaste nieuwe starters in het werkveld. Het is lastig talent te vinden en te binden.
- Er zijn nog geen nieuwe bestuurlijke afspraken over bodem en ondergrond gemaakt, het ontbreekt aan een bodemconvenant met het bedrijfsleven of een uitvoeringsprogramma voor de aanpak en ontwikkeling van kennis- en innovaties van PFAS in bodem en water. Overheden en het bedrijfsleven werken samen om deze onderwerpen op te pakken.
- De mogelijkheid om een financiële bijdrage aan te vragen in het kader van de Bedrijvenregeling vervalt per 31 december 2024.
- De klassieke 'bodemarkt' zal ook in volume veranderen: afronding van de spoedoperatie en de tendens om nazorg zoveel mogelijk toekomstbestendig te maken, leidt tot een krimpende markt. Paradoxaal is dat nieuwe inzichten over nieuwe verontreiniging (PFAS, drugs- en medicijnresten, microplastics, etc) en de wens tot beter beheer van het bodem- en watersysteem vragen om nieuwe impulsen.
- Er is een sterke impuls gekomen voor de enorme ruimtelijke opgave voor woningen en natuur. Hierin is het belang van de bodem onderkend en erkend met het kabinetsvoornemen 'Water en Bodem Sturend'. Dit thema krijgt meer inhoud dankzij de vele initiatieven in de regio's.
- De kennisinfrastructuur voor het werkveld krijgt met initiatieven als het Programma Afbouw/Toekomstbestendige Nazorg een nieuwe impuls. Ook is goede hoop op een praktijkgericht kennis en innovatieprogramma voor de aanpak van PFAS.
- De komst van de Omgevingswet geeft een andere dynamiek en positie aan Bodembeheer Nederland. Hierin zijn wij niet sturend, maar sterk afhankelijk van de plek die het Rijk en decentrale overheden aan ons toekennen. In 2024 gaan wij hier verder op inzetten.

Deze ontwikkelingen maken duidelijk dat er nog altijd grote maatschappelijke opgaven zijn. Wij zullen niet alles tegelijk kunnen oppakken en keuzes moeten maken die aansluiten bij onze kerncompetenties. Zo kijken wij naar de aanpak van PFAS, de sanering van druggerelateerde bodemverontreiniging en het natuurlijk, duurzaam of toekomstbestendig saneren. Deze nieuwe opgaven willen wij geleidelijk toevoegen aan ons werkprogramma. Hiervoor moet ruimte worden gemaakt binnen de huidige organisatie. Ondertussen blijven we nazorg aanbieden. Zo kunnen wij locaties blijven overnemen om zo risico's beter te spreiden en de efficiency te verbeteren. En zo kunnen wij ook de verbinder blijven in het werkveld die opereert tussen overheid en bedrijfsleven. Op die manier dragen wij bij aan de maatschappelijke wens voor een duurzaam beheer en herstel van onze bodem.